

บทคัดย่อ

T167856

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 1 กลุ่มประชากรเป็นครูสังคมศึกษาที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 27 สถานศึกษา เป็นจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีอายุราชการอยู่ในช่วง 20 – 29 ปี มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่าง 1 – 9 ปี และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนวิชาสังคมศึกษามาเป็นเวลา 1 – 9 ปี

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำคัญของท้องถิ่นที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งอยู่และสามารถนำไปใช้ในการสอนได้ คือ ภูมิปัญญาประเพณีนามธรรม คือ แนวความคิดและความเชื่อตามวิถีชาวบ้าน ประเพณีในท้องถิ่น พิธีกรรมและหลักธรรมทางพุทธศาสนา และค่านิยมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น เป็นต้น ส่วนประเพณีรูปธรรม คือ คัมภีร์ไบเบิล ข้าวแต่น กระดาษสา เลื่อยกอก ผ้าทอมือ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากไม้ไผ่ เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

3. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนของครูสังคมศึกษา พบว่า ครูสังคมศึกษาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมีลักษณะที่ครูสังคมศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คือ การเชิญผู้มีความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในสถานศึกษา การนำนักเรียนเข้าไปเรียนรู้กับผู้มีความรู้ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นถึงแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยตัวเองและเป็นผู้สอนเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นของท้องถิ่นที่สถานศึกษาดังอยู่ด้วยตนเอง และพบว่าวิธีการที่ครูสังคมศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้สอน คือ ครูสังคมศึกษาใช้เป็นเนื้อหาความรู้ให้กับนักเรียน ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและใช้เป็นแหล่งสืบค้นหาความรู้ของนักเรียน ด้วยการที่ครูสังคมศึกษามอบหมายให้นักเรียนเข้าไปสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเองแล้วนำผลที่ได้มาส่งครูเป็นการบ้าน และยังพบว่าครูสังคมศึกษาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนทั้งห้าสาระการเรียนรู้ โดยมีความแตกต่างกัน คือ ครูสังคมศึกษาใช้สอนทั้งสามมาตรฐานในสาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และสาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์ แต่ใช้สอนสองมาตรฐานในสาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์ และสาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์ สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้สอน ลักษณะที่ใช้สอนและวิธีที่ใช้ในการสอนจะมีความแตกต่างกันไปตามสาระวิชาที่ต่างกัน

4. อุปสรรคและปัญหาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนของครูสังคมศึกษา พบว่าวิทยากรในท้องถิ่นมีจำนวนน้อย และสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ห่างไกลจากแหล่งวิทยากรในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนปัญหาที่พบ คือ วิทยากรในท้องถิ่นขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้นักเรียนไม่เข้าใจและไม่มีการประสานงานที่ดีจากชุมชนในการนำนักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

ABSTRACT

T 167856

The objectivity of this research is to study the use of Local Wisdom by Social Studies teachers in Social Studies , Religion, and Culture in the Basic Educational Institutions in the Chiang Rai Educational Service Area 1. Samples consist of 40 Social Study teachers. Who use Local Wisdom in teaching the learning Substance in Social Studies , Religion , and Culture , in the Basic Educational Institutions Muang district , in the Chiang Rai Educational Service Area 1 in the academic year of 2003 at 27 Basic Educational Institutions. The instrument in the study is the forms for structured interview.

The result of the research is concluded as follows.

1. Most of Social Study teachers are women. They are 40-49 years old, and they served for 20-29 years . They hold bachelor degrees. They have taught social study for 1-9 years. They have used Local Wisdom in teaching Social Studies for 1-9 years.
2. The main abstract and practical ideas of Local Wisdom in the area where schools are located are the concept and belief of folk. Local customs , the worship and dharma principle, and value Judgments in helping other people , and so on. The concrete objects of Local Wisdom are palm – leaf Buddhist scriptures, Khao Tean , mulberry paper , rush mats , the handicraft products made of bamboo , ceramics , and so on.

3. The study on the use of Local Wisdom in teaching Social Studies , Religion , and Culture in secondary school from the first year to third year found that Social Studies teachers often brought the learned persons in Local Wisdom as lecturers to give students knowledge at school. Furthermore, they take students to meet place the learned persons in Local Wisdom somewhere , or let students by themselves visit the teachers in Local Wisdom of the area where there Basic Education Institutions are located. The study also found that the methods in which Social Studies teachers introduced Local Wisdom into their teaching were to use it as the body of knowledge for students , to use as a medium of teaching students , and to use as the place to seek for knowledge for students in the way that Social Studies teachers assigned students to go to seek for knowledge by themselves , and then made them submit the paper on the topic to teachers Furthermore the study found that Social Studies teachers differently use local wisdom in teaching all the five groups of teaching substance. It means that Social teachers use it and teach all the three standards in teaching the first group of teaching substance (Religion , Moral study , and Ethics) and the fourth group of teaching substance (History) , but use it and teach only two standards in teaching the second group of teaching substance (Civil duty, Culture , and social life) , the third group of teaching substance (Economics) and the fifth group of teaching substance (Geography) . The variety of Local Wisdom used in teaching depends on different subjects.

4. The obstacles in introducing Local Wisdom into teaching of Social Studies teachers are that there are few lecturer in local area , Basic Educational Institutions are far away from local lecturers , and so on . The problems are that local lecturers lack in the skill in conveying knowledge in Local Wisdom to students, so that students don't understand what they say , local communities rarely show good cooperation in taking students to outside schools , and so on.